

Innhold

Forord	11
Innledning	13
<i>Karl Elling Ellingsen</i>	
Vernepleierfaglig kompetanse	14
En praksisnær kompetanse	15
Etterspurt kompetanse	16
Kort om boken oppbygning	17
Referanser	22
Kapittel 1	
Vernepleierfaglig kompetanse og faglig skjønn	23
<i>Karl Elling Ellingsen</i>	
Intro	24
Dyktige fagpersoner	25
Faglig skjønn	27
Skjønn	28
Hva påvirker og styrer våre beslutninger?	32
Systematisert skjønnsvurdering	35
Grad av frihet – fra svakt til sterkt skjønn	37
Frihet til, ikke frihet fra	37
Forhandling og definering av kunnskap og kompetanse	38
Fag	39
Faglig resonnering – kjernen i faglig arbeid og faglig skjønn ...	43
Referanser	45
Kapittel 2	
Identitet og selvforståelse i møte med hjelpere	47
<i>Anna M. Kittelsaa</i>	
Bakgrunn	49
Identitet og selvforståelse	50
Identitet og kategori	52

Samhandling i hjelperelasjoner	53
Identitetsstøttende samhandling	54
Kommunikasjon som kan skade	57
Konsekvenser for hjelperollen	60
Referanser	62
Kapittel 3	
Vernepleieren som aktør for en «empowerment»-orientert praksis	65
<i>Ole Petter Askheim</i>	
Hva innebærer «empowerment»?	66
Styrke – Kraft – Makt	67
Et utfordrende begrep for vernepleiere.	68
Utfordring I: «Empowerment»-tenkningens rasjonalistiske grunnlag	69
Utfordring II: Vet brukerne alltid sitt eget beste?	70
Utfordring III: Produktiv maktutøvelse.	74
«Empowerment» og faglig skjønn	76
Vernepleierens politiske rolle	77
Individualiseringen av helse- og sosialfaglig arbeid.	80
Bakkebyråkratene som aktører for motmakt?	81
Må de profesjonelle selv bli «empowered»?	84
Referanser	84
Kapittel 4	
Klassifisering og diagnostisering av personer med psykisk utviklingshemming	89
<i>Karl Jacobsen</i>	
Samtidig tilstedeværelse av flere symptom mønstre.	91
Integrering av kognitive og emosjonelle prosesser	92
Konklusjon	97
Referanser	98
Kapittel 5	
Skjøre samspill – når det å være sammen er nok	100
<i>Per Lorentzen, Anne Wichstrøm og Liv Aaboen Nilsson</i>	
Nils Andreas	101
Spesielle situasjoner og utfordringer	104

Frykt for vind	105
En tilværelse uten krav	105
Følelsesmessig tilgjengelighet	107
Når formålet er å bli enige om et formål	111
Sammenheng	112
Hva er en kravfri tilværelse?	114
«Hvorfor er du så sint på meg?»	114
Anerkjennelse	116
Evnen til å være sammen med	116
Indre stabilitet	117
Avslutning – situasjonen i dag	118
Referanser	118

Kapittel 6

Sjekkliste inkludert kasusformuleringer som støtte ved skjønn i målrettet miljøarbeid	119
--	------------

Jon A. Løkke

Sammenhengen mellom Sjekklisten, kasusformuleringer og skjønn	122
Skjønn og vernepleiernes ekstraordinære kompetanse	123
En ny arbeidsmodell for vernepleieren: Sjekklisten	125
Om kasusformuleringer	128
Et eksempel på utvikling av en kasusformulering	129
Mer om innholdet i kasusformuleringene	131
Hva bør kasusformuleringer inneholde?	134
Oppsummering	136
Referanser	137

Kapittel 7

Vernepleierfaglig skjønn og praksis i et historisk perspektiv	139
--	------------

Et eksempel med hovedfokus på erfaringene til Randi, en tidligere pasient ved Trastad Gård – Nord-Norges åndssvakehjem	139
--	-----

Bjørn-Eirik Johnsen

Innledning	139
Vernepleierfaglig forståelse og arbeid i avdelingene	140
Randi og tingene hennes	146
Ydmykelser satt i system	147

Randis normalitetsprosjekt	150
Randis normalitetsprosjekt forstått som identitetsarbeid	151
Fysisk og psykisk reiming	153
Systematisk miljøarbeid som spire til systematiske overgrep.	156
Avslutning.	158
Referanser	159

Kapittel 8

Mer enn bare tjenesteyting: om vernepleierfaglig skjønn

og hjemlig omsorg	161
-----------------------------	-----

Helge Folkestad

Vernepleierfaglig arbeid	163
Noen eksempler for særlig oppmerksomhet.	165
Forståelser om årsakssammenhenger	167
Forståelsen av oppdraget skaper rammer for skjønn.	170
Derfor skal vi snakke om skjønn	174
Referanser	175

Kapittel 9

Lære av og i praksis	178
--------------------------------	-----

Refleksjon som verktøy i utvikling av vernepleierfaglig skjønn i møte med personer som har utviklingshemming av alvorlig grad	178
--	-----

Laila Luteberget og Anita Gjermestad

Det er lite å lære i tause kulturer	181
Tung i kroppen – hva betyr det?	184
Liker ikke å dusje	187
Refleksjon som verktøy i utvikling av faglig skjønn	189
Referanser	190

Kapittel 10

Helsefagets rolle i den vernepleierfaglige kompetansen

og utøvelsen av faglig skjønn	192
---	-----

Karl Elling Ellingsen og Kim Berge

Helse, et skjefordelt gode.	193
Mer detaljert om den vernepleierfaglige helsekompetansen	194
Sykdommer og helseproblemer	195
Vanlige helsevansker og sykdommer	196

Livsstilssykdommer	198
Psykiske tilstander og diagnoser.	200
Tiltakskjeden og behandlingsansvar.	201
Helsefaglig kompetanse i vernepleierfaglig praksis.	202
Helsefremmende miljøarbeid	207
Støttespiller og hjelper.	208
Informator, veileder og rådgiver.	209
Bi-Koordinator og bi-administrator.	209
Kunnskap, erfaring og kompetanse	210
Den helsefaglige kompetansen og faglig skjønn.	210
Referanser	212
Epilog	
Uttrykkets mester, han som blir til sammen med verden	
i streifet av kaos	217
<i>Elisabeth Waaler</i>	
Tanke uten bilde	217
Formbart empirisk materiale	219
Mikaels hemmelige verden	220
Det første morgenstellet	222
Miljøreglene	222
Om å ribbe inntrengeren, den fremmede fuglen, for alle fjær	223
Om å være sammen med en som ikke svarer med ord	225
Handlingsrekka går i stykker, oppløst i blå skygge.	225
Kan jeg tegne?	228
Rundt huset	228
Musikk og bevegelse	231
Kjøre bil	233
Om å bli selvhjulpen.	234
Møters glimt av forvandling, triste og gledelige pasjoner	234
Farvel	237
Mikael greide å uttrykke seg	238
Problemet utviklingshemming.	239
Referanser	241
Forfatterpresentasjon.	243
Stikkord	245